

Jaarverslag 2014
Onderzoeksprogramma 2015

Rekenkamercommissie Land van Cuijk

Boxmeer – Cuijk – Grave – Mill en Sint Hubert – Sint Anthonis

12 januari 2015

Secretariaat
Raadhuisplein 1, Boxmeer
E-mail: info@rekenkamercommissielandvancuijk.nl

Inleiding

Per 1 maart 2014 is de Rekenkamercommissie Land van Cuijk gestart. Het formele kader voor de Rekenkamercommissie is de samenwerkingsovereenkomst tussen de vijf gemeenten en de Verordening Rekenkamercommissie Land van Cuijk 2014.

Met dit jaarverslag willen wij de raden van de gemeenten in het Land van Cuijk, alsmede het Regieteam graag informeren over wat er door ons geproduceerd is, de verantwoording over het budget, waar wij ons op dit moment mee bezighouden en wat u verder nog van ons kunt verwachten. Tevens geven we aan wat ons onderzoeksprogramma voor 2015 inhoudt.

De Rekenkamercommissie Land van Cuijk

Taak en positie van de Rekenkamercommissie

- De Rekenkamercommissie doet onderzoek naar vraagstukken van doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid. Wij verstaan onze taak in essentie als het bieden van een helpende hand bij het adequaat laten functioneren van de gemeenteraden zowel in hun kaderstellende als in hun controlerende en volksvertegenwoordigende rol. Het bevorderen van het samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie hoort daar bij.
- We willen meerwaarde hebben voor de samenwerking tussen de vijf gemeenten. Ook hier is het bevorderen van het samenspel en de relatie tussen de raden, de colleges en de ambtelijke organisaties van de vijf gemeenten onderling een na te streven doel.
- We werken ten dienste van de raden, maar functioneren onafhankelijk. Onafhankelijk zijn betekent voor ons niet dat er sprake is van afstand of het ontbreken van betrokkenheid met de raad. Wij zijn er voor de gemeenteraden en wij willen dan ook graag samen met de raden c.q. het Regieteam kijken hoe het beste van onze inbreng gebruik kan worden gemaakt.

Samenstelling

In 2014 is de samenstelling van de Rekenkamercommissie Land van Cuijk als volgt:

- dhr. A.G. Hengeveld RA CMC, voorzitter
- dhr. W. van Deursen BPM, lid
- dhr. mr. H.H.G. van der Linden MA, lid
- mw. drs. W.M.A.E. Vermeer MSc, lid

Secretaris: mw. mr. N.C. Rost van Tonningen

De griffier van Boxmeer, dhr. A.W.J.M. Cornelissen MMC, is de eerstverantwoordelijke voor wat betreft de ambtelijke ondersteuning en beheert ook het budget van de Rekenkamercommissie. Het secretariaat van de Rekenkamercommissie is bij de griffie van Boxmeer ondergebracht.

Onze vertrekpunten

- In de eerste plaats zijn wij ons er terdege van bewust dat we goed moeten aansluiten op de actuele vragen, wensen en behoeften van de raden. Om dit te bereiken zullen we ons voortdurend moeten informeren over wat er gaande is binnen de gemeenten.
- Centraal staat de vraag hoe we de raad van nuttige informatie kunnen voorzien. Een onderzoek kan zijn een uitgebreid onderzoek of een quick scan. Door het uitvoeren van kleinere onderzoeken sluiten we aan op de actualiteit en versnellen we de doorlooptijd. Wij willen voor zover mogelijk innovatief te werk te gaan, dus niet alleen werken met uitgebreide onderzoeksrapporten, maar bijvoorbeeld ook onderzoek doen via een verkenning, een schouw, een "foto", een evaluatiegesprek met een doelgroep, een rondetafelgesprek, een enquête, een studiemiddag, een expertmeeting of een openbare informatieve vergadering. Het zou ook kunnen,

afhankelijk van het type onderzoek, dat wij onderzoeksresultaten tussentijds presenteren en bespreken alvorens conclusies daaraan te verbinden. Dit komt de betrokkenheid van de raden bij het onderzoek naar onze mening zeker ten goede.

- Onze aanbevelingen moeten bruikbaar en uitvoerbaar zijn. Wij willen de effectiviteit van onze rapporten zo goed mogelijk borgen onder andere door zelf na verloop van tijd te checken of aanbevelingen die zijn overgenomen ook worden opgevolgd. We nemen hierover in het volgende jaarverslag een aparte paragraaf op.

JAARVERSLAG 2014

1. Activiteiten 2014

Reguliere vergaderingen

De reguliere vergaderingen zijn tweewekelijks. Eenmaal per maand vindt dit overleg plaats in één van de gemeenten Land van Cuijk. Daarbij sluit de betreffende griffier aan voor het bespreken van de actualiteiten.

Startnotitie

In april 2014 hebben we een startnotitie opgeleverd waarin we de gemeenteraden, de colleges en de ambtelijke organisaties hebben geïnformeerd over onze taak, positie, werkwijze en aanpak. Op basis van onze eerste oriëntatie hebben we hierin reeds een aantal mogelijke onderzoeksthema's benoemd.

Kennismaking

Wij hebben een kennismakingsronde gehouden langs de vijf raden van het Land van Cuijk of een vertegenwoordiging daarvan, raadsbijeenkomsten LvC, presidia, het Regieteam en de griffiers. Bij deze rondgang is ook de behoefte aan onderzoek en de interesse voor bepaalde onderzoeksonderwerpen geïnventariseerd. Wij hebben de gesprekken als zeer prettig ervaren en zien dit ook als een waardevolle investering voor de toekomst.

Groslijst onderzoeksonderwerpen

Aan de hand van de kennismakingsgesprekken is door ons een groslijst met de genoemde onderwerpen opgesteld die medio september 2014 ter informatie aan de raden is toegestuurd.

Onderzoeken

We hebben in 2014 een aantal onderzoeken uitgevoerd. Hierover meer in paragraaf 2 van het jaarverslag. De onderzoeksrapporten worden aan de raad/raden van de onderzochte gemeente(n) aangeboden ter bespreking en vaststelling en ter kennisneming aan de overige raden gezonden.

Website Rekenkamercommissie Land van Cuijk

We hebben een webpagina ingericht die via de website van de gemeenten te raadplegen is. Via de website zijn de onderzoeksrapporten en andere relevante documenten te raadplegen.

2. Onderzoeksrapporten

In 2014 zijn door de Rekenkamercommissie de navolgende rapporten opgeleverd. De eerder genoemde startnotitie ging daaraan vooraf.

1. Quick scan coalitieprogramma's 2014-2018 Land van Cuijk, 28 mei 2014.

Dit betrof een vergelijkend overzicht van de nieuwe coalitieprogramma's op het thema samenwerking binnen het Land van Cuijk en op de vijf thema's die zijn opgenomen in de Strategische visie van het Land van Cuijk: versterken keten van Agro & Food, groei van recreatie en toerisme, versterken van de vestigingsfactoren, bijdragen aan transitie in het sociaal domein en waarborging van de leefbaarheid in de kernen.

De Rekenkamercommissie beoogde de raden hiermee inzicht te geven in de mate waarin en de wijze waarop de coalitieprogramma's de gezamenlijke opgaven en ambities invulling geven. Deze quick scan bevatte geen oordelen of conclusies. Wel biedt het

overzicht inzicht en input voor het gesprek hierover binnen uw eigen gemeente maar ook met de andere vier gemeenten waarmee u de gezamenlijke afspraken heeft vastgelegd.

2. Dienstverlening in de gemeente Sint Anthonis, 25 november 2014.

Dit onderzoek richtte zich op aspecten van de dienstverlening, in het bijzonder de afhandeling van correspondentie. Dienstverlening is een onderwerp dat bij de gemeente Sint Anthonis al enige jaren op de agenda staat.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen waren:

- de coalitie stelt de dienstverlening te willen verbeteren door middel van het inrichten van een excellente operationele organisatie, maar deze ambitie heeft nog niet concreet handen en voeten gekregen. Een ambitie formuleren is één, kaders stellen en doelen bepalen is twee, de voortgang checken is drie;
- zorg dat op een adequate, gerichte, cijfermatige wijze verantwoording over de afhandeling van correspondentie wordt afgelegd aan B&W en raad;
- doe aan de hand van indicatoren over de afhandeling van correspondentie op korte termijn een 0-meting en halfjaarlijks opnieuw een meting;
- streef naar een verkorting van de B&W-procedure.

3. Lokale lasten in de gemeente Mill en Sint Hubert, met doorwerking naar de samenwerking CGM en LvC, "Naar een balans tussen kosten en baten", december 2014.

Het onderzoek richtte zich op de lokale lasten voor burgers in de gemeente Mill en Sint Hubert en welke kosten hiervoor worden gemaakt. Tevens hebben we gekeken naar de kostendekkendheid; de verhouding tussen baten en lasten van leges en belastingen. De directe aanleiding voor dit onderzoek was een artikel van Omroep Brabant waaruit bleek dat Mill en Sint Hubert een dure gemeente is waar het gaat om lokale lasten. De Rekenkamercommissie heeft gekeken hoe dat precies zit in Mill en Sint Hubert, hoe zij zich verhoudt tot andere gemeenten, hoe de raad hierbij betrokken is, waar de lokale beleidsvrijheid zit en welke mogelijkheden de raad heeft om te sturen. We kijken in dit onderzoek niet alleen terug naar de historie rondom lokale lasten in Mill en Sint Hubert maar werpen onze blik ook vooruit om de ambtelijke fusie van de gemeenten Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert een steun in de rug te bieden op dit thema.

De belangrijkste conclusies waren:

De lokale lasten in de gemeente Mill en Sint Hubert zijn hoog, de kosten om de producten te verstrekken zijn eveneens hoog terwijl de kostendekkendheid (de verhouding tussen de baten en de kosten) laag is. De raad staat toe niet goed geïnformeerd te zijn en kan daardoor niet (bij)sturen. In de samenwerking CGM en LvC zijn op dit thema eerste stappen gezet maar deze staan nog in de kinderschoenen.

De Rekenkamercommissie beveelt de raad aan om:

- het college te vragen om (tijdige) informatie en inzicht;
- te kiezen voor een betere balans tussen kosten en baten met name door de kosten naar beneden te brengen. We doen hiervoor een aantal concrete suggesties;
- de sturing en verantwoording op uitvoering, beleid en financiën/control op elkaar af te stemmen;
- de CGM-begroting voor 2016 aan te passen op basis van de realisatie in 2014 en 2015 en de reële verwachting voor 2016 en verder;
- in gesprek te gaan met gemeenten zoals Gilze-Rijen en Zundert die lage lokale lasten voor de burgers kennen maar ook met de andere gemeenten in het Land van Cuijk;
- inwoners en bedrijven te informeren over de ontwikkelingen.

In 2014 zijn door de Rekenkamercommissie de volgende onderzoeken opgestart:

1. *Versterken van de vestigingsfactoren voor bedrijven in de gemeente Grave; rapportage gepland begin 2015.*

Dit onderzoek richt zich op het beleid dat de gemeente heeft op het gebied van het versterken van de vestigingsfactoren voor bedrijven. De afgelopen maanden is bezien welke activiteiten met welke partijen uitgevoerd worden, welke vorderingen er zijn, wat de externe betrokkenen hiervan vinden en welke relatie er is c.q. gelegd wordt met het LvC-proces.

2. *Dorps- en buurthuizen en de relatie met participatie in de gemeente Cuijk; rapportage gepland medio 2015.*

Dit onderzoek sluit aan bij het speerpunt in de Strategische Visie Land van Cuijk: waarborging van de leefbaarheid en borging van de kwaliteit van voorzieningen vooral in de kleinere kernen. In november 2014 is een inventarisatie en analyse opgeleverd van alle verschillende voorzieningen in het Land van Cuijk. Dit onderzoek is daar een vervolg op. De centrale vraagstelling in dit onderzoek is hoe je toekomstbestendig omgaat met dorps- en buurthuizen wetende dat de bevolking krimpt en dat de beperkte financiële middelen nopen tot het maken van keuzes. In het onderzoek worden tevens de volgende onderliggende vragen beantwoord: Hoe kunnen dorps- en buurthuizen zo efficiënt en effectief mogelijk worden ingezet? Welke vormen van eigendom, bestuur, beheer en exploitatie zijn daarbij passend? Hoe betrek je burgers hierbij? En waar weet je elkaar binnen het Land van Cuijk te vinden op dit thema?

3. Reflectie op het afgelopen jaar

In 2014 is veel tijd besteed aan het kennismaken en het opbouwen van relaties. Daarbij is ingegaan op de werkwijze zoals we die als Rekenkamercommissie voorstaan. De raden moeten een juist beeld hebben van de toegevoegde waarde die we als Rekenkamercommissie willen leveren. Bij alle gremia hebben we een prettige ontvangst ervaren waarbij te merken is dat het samen zoeken en samen bouwen aan dat wat het Land van Cuijk vraagt een proces is dat volop in ontwikkeling is.

In de beginfase gaven enkele raden aan ook graag lokale rapporten te willen ontvangen, hetgeen voor onze aanpak (die gericht was op een LvC-insteek) een aanpassing betekende. Gebleken is dat bij de gekozen lokale onderwerpen toch altijd een LvC-invalshoek kwam kijken, waardoor we in 2015 kiezen voor een aanpak waarbij we lokaal met LvC combineren.

Vermeld zij dat ons vierde lid, William van Deursen, door persoonlijke omstandigheden in de tweede helft van 2014 een sterk verminderde inzet kon leveren. Per 1 maart 2015 zal hij zijn lidmaatschap van de Rekenkamercommissie beëindigen.

4. Communicatie

- In april 2014 hebben wij alle raden middels een startnotitie (in briefvorm) reeds uitvoerig geïnformeerd over de samenstelling en ambtelijke ondersteuning, de taak en positie van de Rekenkamercommissie, onze vertrekpunten en wijze van rapporteren.
- Medio september hebben wij u geïnformeerd over het onderzoeksprogramma 2014 van de Rekenkamercommissie en onze keuze voor bepaalde onderwerpen. Wij zijn

voornemens de raden ten minste tweemaal per jaar te informeren over waar wij ons op dat moment mee bezighouden.

- Voor wat betreft de onderwerpkeuze van lokale rapporten onderhouden we nauwe contacten met de afzonderlijke presidia, over Land van Cuijk-onderwerpen treden we hierover in overleg met het Regieteam.
- We communiceren via een aparte pagina op de website van de gemeenten over alle relevante documenten en de onderzoeksrapporten van de Rekenkamercommissie.

5. Financiën

Het budget voor 2014 bedroeg in totaal € 81.000,00. De uitgaven in 2014 bestaan uit de volgende posten:

Financieel overzicht 2014 Rekenkamercommissie LvC	
<i>Kostenpost</i>	€
Werving/selectie	957,78
Vergoedingen RKC	54.882,80
Vergaderkosten	770,05
Ondersteuning extern (excl. BTW)	6.912,50
Ambtelijke ondersteuning (griffie Boxmeer)	10.000,00
Algemeen	1.305,24
Totaal	74.828,37

6. Nawoord

Het traject dat wij als Rekenkamercommissie in 2014 hebben afgelegd, is voor ons aanleiding geweest de koers voor 2015 goed te bespreken. Het is ons duidelijk geworden dat de onderzoeksonderwerpen bijna altijd te herleiden zijn naar dan wel een directe relatie hebben met één van de vijf beleidsthema's van het Land van Cuijk of met de vormgeving van de ambtelijke samenwerking.

De Rekenkamercommissie wil door haar keuze van onderzoeksonderwerpen in toenemende mate een toegevoegde waarde gaan leveren voor de discussies die in de individuele raden en in de gezamenlijke bijeenkomsten van de gemeenteraden gevoerd zullen worden over het LvC-proces. In 2015 willen we hier vol op inzetten.

ONDERZOEKSPROGRAMMA 2015

1. Wat zijn onze belangrijkste uitgangspunten voor de komende periode?

Investeren in de verdieping van de relatie met de raad en college:

Dat heeft zowel betrekking op de inbreng voor de onderwerpkeuze, de uitwerking (van de afbakening) van de onderzoeksvraagstelling als de betrokkenheid van raad en college gedurende het onderzoek zelf.

Kortere doorlooptijd

De doorlooptijd met betrekking tot de oplevering van rapporten is lang omdat er in de procedure een moment van ambtelijk en bestuurlijk hoor en wederhoor is ingebouwd. Daar waar mogelijk wil de Rekenkamercommissie in overleg met de gemeente(n) de doorlooptijd verkorten door bijvoorbeeld het ambtelijk en bestuurlijk hoor en wederhoor te combineren of terug te brengen tot een gesprek. Hierdoor is de Rekenkamercommissie in staat om sneller het eindrapport op te leveren.

Lokale start met regionale uitrol

Het blijkt in de praktijk lastig om één onderzoeksonderwerp te benoemen dat bij alle vijf de gemeenten draagvlak vindt. Diverse gemeenten hebben aangegeven door de Rekenkamercommissie eerst (en vooral) bediend te willen worden met lokale onderwerpen. We zien mogelijkheden om deze lokale onderwerpen te verbreden naar andere gemeenten. Dat betekent dat het niet altijd zal lukken om een onderzoek in vijf gemeenten uit te voeren maar wel in bijvoorbeeld twee of drie gemeenten. Daar waar mogelijk nemen we in een lokaal rapport een benchmarkparagraaf Land van Cuijk op.

Impuls samenwerking Land van Cuijk

De Rekenkamercommissie is naast het Regieteam LvC het enige formeel door de raden ingestelde orgaan voor het Land van Cuijk. Waar we kunnen, proberen we een impuls te geven aan de samenwerking binnen het Land van Cuijk. Dat is geen gemakkelijke opgave. We hopen dat bovenstaande uitgangspunten voor 2015 ons zullen helpen om bij te dragen aan de verdere samenwerking binnen het Land van Cuijk.

2. Wat gaan we in de eerste helft van 2015 doen?

- Opleveren van de volgende onderzoeken:
 - o Gemeente Grave; versterken vestigingsfactoren;
 - o Gemeente Cuijk; dorps- en buurthuizen en de relatie tot participatie.
- Presentatie/bespreking van de rapporten Sint Anthonis (dienstverlening) en Mill en Sint Hubert (lokale lasten) in de betreffende commissievergaderingen van resp. 19 januari en 27 januari.
- Opstarten van het onderzoek naar het versterken van de vestigingsfactoren in de gemeente Boxmeer.
- Oriëntatie op onderzoeken voor de tweede helft van 2015.